

Datum
2022-08-19
Vår referens
Thomas Bull
Trygghets- och säkerhetssamordnare
thomas.bull@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Motion av John Roslund (M) om att anonymisera socialsekreterarnas identitet STK-2021-1562

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har av John Roslund (M) mottagit motion om att anonymisera socialsekreterarnas identitet. I motionen framställs att flera rapporter och artiklar signalerat om en allt grövre hotbild mot socialsekreterare i riket och att Malmö stads socialsekreterare inte utgör något undantag. Motionären föreslår att personal inom socialtjänsten i stället för att ange sitt namn på en handling har individuella nummer som medför att de vid behov kan identifieras. Motionären jämför med att polispersonal i Sverige bär siffror på sina hjälmar, vid stora arrangemang, i syfte att anonymisera tjänstepersonen. Motionären hänvisar även till att det i Danmark, region Själland, finns förslag på att anonymisera personal inom psykiatri. Motionen avslutas med länkar till artiklar och rapporter avseende hot mot socialsekreterare.

I motionen föreslås kommunfullmäktige att besluta att:

- I enlighet med motionens intentioner ge Arbetsmarknads- och socialförvaltningen i uppdrag att undersöka möjligheten att anonymisera socialsekreterarnas identitet på lämpligt sätt. Syftet är att minska risken för fortsatt hotbild på personalen och dels för att bibehålla kompetent personal som annars slutar på grund av utsatthet.

Ärendet har lämnats till arbetsmarknads- och socialnämnden för yttrande. Nämnden har i sitt yttrande påpekat att de är positiva till motionens intentioner och delar beskrivningen av att hot och våld mot anställda är ett allvarligt problem. Nämnden anser dock att det, med bakgrund av hur lagstiftningen är utformad, inte är möjligt att anonymisera socialsekreterare eller andra beslutsfattande tjänstepersoners identitet. Nämnden hänvisar även till beslut från Justitieombudsmannen (JO) där denne riktade kritik mot kommun som inte angett vem som fattat beslut i liknande ärenden. Nämnden anser därför inte att det är aktuellt att ge nämnden i uppdrag att undersöka möjligheten till att anonymisera socialsekreterares identitet. Stadskontoret delar synpunkterna i yttrandet från nämnden.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta

1. Kommunfullmäktige avslår John Roslund (M) motion om att anonymisera socialsekreterarnas identitet.

Beslutsunderlag

- Motion av John Roslund (M) om anonymisera socialsekreterarnas identitet
- Remissvar från Arbetsmarknads- och socialnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 220426 § 150 med muntlig Reservation (M) och (C) och (SD)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 220829 Motion av John Roslund (M) om att anonymisera socialsekreterarnas identitet

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-09-12

Kommunstyrelsen 2022-10-12

Kommunfullmäktige 2022-11-03

Beslutet skickas till

Motionären

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Ärendet

Kommunfullmäktige har mottagit motion om att undersöka möjligheten till att anonymisera socialsekreterares identitet. I ärendets beredning har arbetsmarknads- och socialnämnden getts möjlighet att yttra sig.

Motionen

Motionen beskriver att flera rapporter på senare tid signalerat om en allt grövre hotbild mot socialsekreterare i riket och att Malmö stads socialsekreterare inte gör något undantag. Det finns därför risk för förlorade medarbetare med god kompetens på grund av de grova hot de utsätts för eller riskerar att utsättas för. Motionen hänvisar till förslag från region Själland i Danmark som vill anonymisera sin personal inom exempelvis psykiatrin.

Motionären påpekar att polispersonal i Sverige använder hjälmar med siffror vid stora arrangemang och att en liknande åtgärd borde införas inom socialtjänsten i Malmö. Detta skulle innebära att ett individuellt nummer (som vid behov kan identifieras) skulle ersätta socialsekreterarens för- och efternamn i handlingar. Vilket skulle bidra till att hotbild och möjlighet att söka socialsekreterarens adress och telefonnummer minskat.

Motionen hänvisar till länkar med rapport och nyhetsinslag.^{1 2 3 4}

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

---

¹ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/region-sjaelland-vil-anonymisere-sundhedspersonale-beskytte-dem-mod-chikane>

² <https://sverigesradio.se/artikel/socialsekreterare-vi-tystas-av-arbetsgivaren-om-hoten>

³ <https://www.sydsvenskan.se/2020-08-05/hot-mot-socialsekreterare-dodshotad-och-forfoljd-forsta-veckan-pa-jobbet>

⁴ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/minst-ett-hot-i-veckan-mot-socialsekreterare-i-malmo>

- Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ges i uppdrag att undersöka möjligheten att anonymisera socialsekreterarnas identitet på lämpligt sätt för att dels minimera risken för fortsatt hotbild på personalen och för att bibehålla kompetent personal.

Remissinstansens yttrande

Ärendet har lämnats till arbetsmarknads- och socialnämnden för yttrande. Nämndens svar finns i sin helhet bilagda i ärendet.

Nämnden beskriver att den är positiv till motionens intentioner och delar beskrivningen av att hot och våld mot anställda är ett allvarligt problem. Nämnden beskriver vidare att med bakgrund av hur lagstiftningen är utformad och uttalanden från JO bedömer nämnden att det inte är möjligt att anonymisera socialsekreterares eller andra beslutsfattande tjänstepersoners identitet. Nämnden ser inte att det är möjligt att anonymisera socialsekreterare genom att använda sig av individuella nummer, vilket framförs i motionen.

Nämnden påpekar att arbetet mot hot och våld är ett prioriterat område inom förvaltningens arbetsmiljöarbete. Exempelvis inom ramen för förvaltningens inriktning- och visionsmål 2022 *Trygg och säker arbetsplats – alla medarbetare ska känna sig trygga på sin arbetsplats*. Nämnden hänvisar även till medarbetarenkät från 2021 där det framgår att 11 procent av förvaltningens medarbetare har blivit utsatta för hot eller våld på grund av sitt arbete under de senaste 12 månaderna. Förekomsten av hot och våld är högre på avdelningarna Ekonomiskt bistånd och boende samt Individ- och familjeomsorgsutredning.

Som en del i förvaltningens arbete mot hot och våld undersökte förvaltningen 2019 samtliga hot och våldshändelser under 6 månader. Av rapporten *Hot och våld inom ASF* framgick att det då var vanligt återkommande att inträffade händelser kunde kopplas ihop med negativa besked. Hot och våld mot medarbetare utgör ett problem för den enskilde som drabbas, såväl som för rätts-säkerheten eftersom det riskerar att påverka myndighetsutövningen. Nämnden anser samtidigt att det är viktigt att belysa att huvuddelen av möten med klienter inte innehåller dessa inslag.

Arbetsmiljöarbetet utgår vidare från bland annat Malmö stads personalpolicy och Malmö stads arbetsmiljöprocess som innehåller kommungemensamma riktlinjer och rutiner.^{5 6}

Nämnden förtydligar att de inte ser det som möjligt att anonymisera socialsekreterare genom att använda sig av individuella nummer, vilket framförs i motionen. Nämnden baserar detta bland annat på hur lagstiftningen är utformad och uttalande från JO i liknande ärende. I enlighet med förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som bland annat visar vem eller vilka som fattat beslutet.⁷

⁵ Malmö stad Stadskontoret: Riktlinjer vid våld och hot.

<https://cityofmalmo.sharepoint.com/sites/omnia/Delade%20dokument/Gemensamma/Chef%20-%20HR/Riktlinjer%20vid%20v%C3%A5ld%20och%20hot.pdf>

⁶ Malmö stad Stadskontoret: Rutiner vid våld och hot.

<https://cityofmalmo.sharepoint.com/sites/omnia/Delade%20dokument/Gemensamma/Chef%20-%20HR/Rutiner%20vid%20v%C3%A5ld%20och%20hot.pdf>

⁷ Förvaltningslag (2017:900)

Förvaltningslag (2017:900) Svensk författningssamling 2017:2017:900 t.o.m. SFS 2019:981 – Riksdagen

JO riktade i sitt beslut 2018-03-19 kritik mot arbetsmarknads- och socialförvaltningen i Karlstad kommun då nämnden inte angett vem som fattat beslut i ärenden avseende ekonomiskt bistånd. Nämnden hade för att skydda medarbetaren vid ett flertal tillfällen angett ordföranden i nämnden som beslutsfattare, trots att ordföranden inte fattat de aktuella besluten. JO var kritisk till nämndens hantering av beslutsfattarens identitet. I sin kritik påpekade JO *att det är grundläggande krav när myndigheter fattar beslut att den ansvarige beslutsfattaren inte är anonym. En part i ett ärende har alltså ett berättigat intresse att få veta vem som beslutat i hans eller hennes ärende.*

Med vem eller vilka som har fattat ett beslut avses beslutsfattarens namn och titel då parten direkt ska kunna utläsa vem som har fattat ett beslut. Det går således inte att socialsekreterare eller andra beslutsfattare enbart identifieras vid behov. Nämnden anser inte att det är aktuellt att ge nämnden i uppdrag att undersöka möjligheten att anonymisera socialsekreterarnas identitet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår att motionens förslag avslås.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret är positiv till motionens intentioner och delar beskrivningen av att hot och våld mot anställda är ett allvarligt problem.

Motionären har förutom länk till rapport även bifogat länkar till nyhetsinslag och artiklar avseende hot mot socialsekreterare. Artiklarna beskriver socialsekreterarnas utsatthet där bland annat huvudskyddsombud uttalar sig om ökade hot och oro bland socialsekreterare.^{8 9 10}

Regeringsuppdrag

Det kan nämnas att det finns regeringsuppdrag och lagförslag som uppmärksammar utsatthet mot utövare av viss samhällsnyttig funktion. Lagförslaget föreslås träda i kraft 1 juli 2023.

Regeringen beslutade den 14 maj 2020 att tillkalla en särskild utredare med bland annat uppdraget att göra en fortsatt analys av vilka samhällsnyttiga funktioner som är i behov av ett förstärkt straffrättsligt skydd och av hur ett sådant skydd kan uppnås.¹¹

I uppdraget ingick bland annat att ta ställning till vilka samhällsnyttiga funktioner som är i behov av ett förstärkt straffrättsligt skydd och hur ett sådant skydd bör utformas. I kartläggningen har utredaren identifierat yrkesgrupper med samhällsnyttiga funktioner som framstår som särskilt utsatta för bland annat hot och våld i sitt arbete och som i huvudsak inte utövar myndighet (och därmed som utgångspunkt inte omfattas av 17 kap. brottsbalken). De aktuella grupperna är hälso- och sjukvårdspersonal, personal inom socialtjänsten, räddningstjänstpersonal och utbildningspersonal inom skolväsendet. Gemensamt för de utpekade yrkesgrupperna, utöver att de har funktioner som innebär att de hjälper och skyddar andra, är att de har arbetsuppgifter som innefattar stora kontaktytor mot samhället och många möten med människor. Kontakterna kan inte

⁸ <https://sverigesradio.se/artikel/socialsekreterare-vi-tystas-av-arbetsgivaren-om-hoten>

⁹ <https://www.sydsvenskan.se/2020-08-05/hot-mot-socialsekreterare-dodshotad-och-forfoljd-forsta-veckan-pa-jobbet>

¹⁰ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/skane/minst-ett-hot-i-veckan-mot-socialsekreterare-i-malmo>

¹¹ Statens offentliga utredningar SOU 2022:2. Betänkande av: Utredningen om ett förstärkt straffrättsligt skydd för vissa samhällsnyttiga funktioner och några andra straffrättsliga frågor.

väljas bort utan är istället en central del i arbetet. Samhället har ett starkt intresse av att detta arbete kan utföras utan otillbörlig påverkan så att de samhällsnyttiga funktionerna kan upprätthållas. Det är därför ett problem för samhället när de föreslagna utövarna av samhällsnyttiga funktioner utsätts för angrepp i sin tjänsteutövning.

Utredaren föreslår mot den bakgrunden att det i 17 kap. brottsbalken införs nya straffbestämmelser om:

- våld eller hot mot utövare av viss samhällsnyttig funktion,
- grovt våld eller hot mot utövare av viss samhällsnyttig funktion,
- förgripelse mot utövare av viss samhällsnyttig funktion, och
- grov förgripelse mot utövare av viss samhällsnyttig funktion.

De föreslagna straffbestämmelserna innebär inte att några nya typer av gärningar kriminaliseras utan är avsedda att ge ett motsvarande skydd som 17 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken, med den skillnaden att de gäller utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner. Straffbestämmelserna föreslås också ha samma straffskalor som i nämnda paragrafer.

Med utövare av viss samhällsnyttig funktion avses i de föreslagna straffbestämmelserna:

- hälso- och sjukvårdspersonal,
- personal inom socialtjänsten,
- räddningstjänstpersonal, och
- utbildningspersonal inom skolväsendet.¹²

Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

Kriminologiska resonemang

Utsattheten på arbetsplatser diskuteras allt oftare i kriminologiska sammanhang. Den generella bilden som ges i studier av utsatthet för våld och hot visar att män är mer utsatta än kvinnor. Vid arbetsmiljöundersökning har dock en större mängd kvinnor än män svarat att de utsatts för våld eller hot i sitt arbete. Inom vissa yrkesgrupper är hot och våld på arbetsplatsen mer vanligt än inom andra. Bland kvinnor återfinns särskilt utsatta grupper framför allt inom vård- och omsorgsarbete. Bland män rör det sig om service- och säkerhetsarbete, där polis och väktare ingår.¹³

Inom kriminologin lyfts ofta frågor om *normförflyttning* det vill säga att de utsatta grupperna och personerna flyttar gränsen för att anmäla ”eftersom man bör tåla utsattheten” vilket även leder till *mörkertal* såsom utebliven anmälan. Det är därför viktigt med tydliga gränsdragningar och handlingsplaner.

De bakomliggande arbetsmiljöproblemen måste tas i beaktande innan åtgärder mot hot och våld sätts in. Det går inte att överföra åtgärder som fungerar inom ett område till ett annat utan att ta hänsyn till verksamhetsområdet. Eftersom toleransen för våld och anmälningsbenägenhet varierar mellan olika yrkesgrupper och situationer måste verksamheterna göra en riskanalys och hitta

¹² Statens offentliga utredningar SOU 2022:2. Betänkande av: Utredningen om ett förstärkt straffrättsligt skydd för vissa samhällsnyttiga funktioner och några andra straffrättsliga frågor.

¹³ Viktimologisk forskning, Brottsoffer i teori och metod 2013, Anita Heber, Eva Tiby och Sofia Wikman. Sid 27-53

åtgärder som baseras på verksamhetens innehåll. Utan en sådan arbetsplatspecifik analys finns en risk för att man ”lagar saker som inte är trasiga”, men missar bakomliggande faktorer.¹⁴ Sammanfattningsvis kan sägas att det sällan fungerar att kopiera åtgärder eller projekt som visat sig lyckade på andra områden. Varje område är unikt och har olika förutsättningar. Det krävs analys för att ta reda på behoven innan eventuella insatser.

Yttrandet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har i sitt yttrande beskrivit att de prioriterar arbetet mot hot och våld på arbetsplatsen. Nämnden har beskrivit att lagstiftningens utformning och JO-uttalande visat att det inte är möjligt att anonymisera socialsekreterare eller andra beslutsfattande tjänstepersoners identitet.

Stadskontoret är positivt till att nämnden beskriver vikten av att:

- Analysera genom enkäter och undersökningar för att få en lägesbild.
- Utgå ifrån Malmö stads personalpolicy och arbetsmiljöprocess som innehåller kommun-gemensamma riktlinjer och rutiner.^{15 16}
- Fortsätta arbeta och utveckla arbetssätt för att motverka att medarbetare utsätts för hot och våld.

Såsom nämnden beskrivit är problemen komplexa och lösningarna troligen ligger i att förebygga och utveckla arbetssätt för att motverka att medarbetare utsätts för hot och våld.

Stadskontorets förslag

Med beaktande av nämndens yttrande samt stadskontorets bedömning är förslaget att kommunfullmäktige avslår motionen.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör

---

¹⁴ Viktimologisk forskning, Brottsoffer i teori och metod 2013, Anita Heber, Eva Tiby och Sofia Wikman. Sid 27-53

¹⁵ Malmö stad Stadskontoret: Riktlinjer vid våld och hot.
<https://cityofmalmo.sharepoint.com/sites/omnia/Delade%20dokument/Gemensamma/Chef%20-%20HR/Riktlinjer%20vid%20v%C3%A5ld%20och%20hot.pdf>

¹⁶ Malmö stad Stadskontoret: Rutiner vid våld och hot.
<https://cityofmalmo.sharepoint.com/sites/omnia/Delade%20dokument/Gemensamma/Chef%20-%20HR/Rutiner%20vid%20v%C3%A5ld%20och%20hot.pdf>